

Joan Cuscó i Clarasó

JAUME SERRA HÚNTER
FILOSOFIA, CONSCIÈNCIA I LLIBERTAT

EDICIONS ENOANDA

ÍNDEX

1 – Presentació	1
2 – Un personatge reconegut	3
3 – Activitat política i cultural	9
4 – La universitat	16
5 – La visió dels alumnes	22
6 – Perspectives d'una filosofia	27
7 – Contra l'intel·lectualisme	33
8 – La filosofia i la seva història	39
9 – El camí de la filosofia	45
10 – D'antropologia filosòfica	50
11 – Educació i creativitat	56
12 – Filosofia i llengua	59
13 – Del paper de la filosofia	67
14 – Del riu d'Heràclit	69
15 – Moral i liberalisme	72
16 – Filosofia i poesia	76
17 – Serra Húnter i Roura-Parella	79
18 – Un gir exemplar	83
19 – Epíleg	91
20 – Annex	97
21 – Bibliografia	115

PRESENTACIÓ

Recordar la figura i l'obra de Jaume Serra Hünter (1878-1943) és un acte de justícia. No podem entendre el pensament filosòfic en la cultura catalana del segle xx sense tenir-lo com una de les seves claus de volta. I no podem comprendre la cultura catalana del segle passat sense reconèixer i assumir la tasca dels exiliats que l'any 1939 van haver de fugir (i mai no van poder tornar). I per això mateix em ve al cap la figura d'un altre manresà que també va morir exiliat a Cuernavaca: Francesc Ferreras i Duran (1900-1985), el qual va tirar endavant les efimeres «Monografies Bages» de les Edicions Catalanes de Mèxic, en les quals l'any 1954 Joan Fuster publicà *La poesia catalana fins a la Renaixença*.

Serra Hünter és important en i per a la cultura filosòfica catalana del segle xx i per comprendre'l bé hem de conèixer les característiques que impregnà el catalanisme al moviment universitari, com era la Universitat de Barcelona al primer terç del segle passat i ser conscients que els tres grans temes que guien la seva obra són problemes europeus. Tres àmbits estretament relacionats: allò que és la filosofia en ella mateixa, el lloc de la filosofia en la cultura i el paper de la cultura com a font d'humanitat i, finalment, el rol de la universitat. I és que, primer, amb l'avanç de les ciències positives i de disciplines humanístiques com la psicologia i la sociologia, la filosofia es veu aboca-

JAUME SERRA HÜNTER

da a repensar allò que ella és i autors com Serra Hünter i altres que li són coetanis, com el polonès Kazimierz Ajdukiewicz (1890-1963), diran que la filosofia és epistemologia, metafísica i ètica (Ajdukiewicz; 1994); segon, pel tema de la cultura defensa el paper d'aquesta per a la democràcia, l'humanisme i la veritat, i participa i pren posició en el debat plantejat per Thomas Mann (1875-1955) el 1921 sobre si la tradició mediterrània (clàssica i humanista) era un patrimoni espiritual significatiu (o no) o si, per contra, estàvem abocats a l'irracionalisme i les mentides dels feixismes (Mann; 1999 i 2000); i tercer, pel que fa a la universitat, advoca pel rol actiu i capdavanter de la institució i defuig l'intel·lectualisme (com també van fer Robert Musil (1880-1942) i Edmund Husserl (1859-1938)) (Husserl; 1999: 179-225 i Riemen; 2023).

Feta la presentació, afegirem que l'origen d'aquesta investigació en què volem copsar el pensament filosòfic de Serra Hünter en la seva globalitat va ser el simposi que li dedicà la Càtedra Ferrater Mora de la Universitat de Girona dins el VI Congrés Català de Filosofia, celebrat a Manresa els dies 14 i 15 de juny del 2023. Un fet que cal recordar ja que si bé és cert que de Serra Hünter en falta molt per conèixer i per estudiar, no ho és menys que el simposi va servir per tenir-ne una bona aproximació general que, tot i que ni pot ni ha de substituir els estudis aprofundits, actualitzà la nostra relació amb el filòsof català. Situar-lo i situar-nos. Obrir un diàleg fecund. Començar a veure'n el mestratge i a conèixer-ne moltes dades fins el moment confuses o desconegudes que, en el nostre cas, es dirigiran a copsar el seu pensament filosòfic.¹

---

¹ Els treballs d'aquest simposi seran publicats en el volum monogràfic dedicat a Jaume Serra Hünter inclòs en la col·lecció Noms de la Filosofia Catalana que edita la Càtedra Ferrater Mora.

UN PERSONATGE CONEGUT

De Serra Hünter se'n parla poc però al llarg de la seva vida va gaudir de reconeixement. L'any 1933, en el decurs del Segon Curs de Vacances de Ripoll, Ramon Roqué i Vilarrasa (1901-1978), que en aquells moments era catedràtic de filosofia de l'Institut Maragall, dedicà una sessió a parlar de: «la ideologia dels filòsofs espanyols contemporanis», que eren: Serra Hünter i Ortega i Gasset.¹

També fou ben tingut en compte des del Bages, tant a Manlleu (d'on era la família paterna) com a Manresa (on va nàixer), tot i que des de ben jove havia anat a viure a Barcelona, on va fer els seus estudis i la carrera professional. I també en un dels seus pobles d'estiu: a Avià (on hi va tenir una casa que venia de la família de la seva dona i on hi té un monument).²

¹ Les altres quatre sessions les va dedicar als filòsofs catalans medievals (Lull, Martí i Sibiuda) i al pensament català modern (*Altaveu. Setmanari del Ripollès*, 1933, III, 112, 4). Per aquelles mateixes dates Julián Izquierdo publicava el seu llibre sobre els tres filòsofs que havien tingut més influència a l'Estat Espanyol al primer terç del segle xx, que eren: Ortega i Gasset, Ramon Turró i Miguel de Unamuno (*Izquierdo*; 1934).

² La casa d'Avià li fou requisada per les autoritats franquistes i durant anys va ser la seu de Falange. Del seu pis de Barcelona també en van cremar la biblioteca i espoliar el piano i les obres d'art. I el destí de molta documentació que permetria refer algunes de les activitats de Serra Hünter durant la guerra també va ser el foc, per evitar que caigués en mans de les tropes de Franco. Ho conta Sebastià Gasch en el mateix text del 1939 en què explica un dinar a Tolosa amb els Serra Hünter: «Maria Teresa i la senyora Fontanet surten del refugi del metro: "només cremarem els papers del Casal [de Cultura] que fan referència

JAUME SERRA HÜNTER

Exemples de la popularitat de l'intel·lectual els trobem quan va fer la conferència «Nacionalitat i cultura» al Sindicat Agrícola La Concòrdia ja que se'ns diu que «ha despertat un gran interès, essent lloable en tots sentits, que personalitats com el doctor Serra Hünter, que avui és la figura de més relleu de la Filosofia Catalana, deixin sentir la seva veu al poble»,¹ quan, a redós de la conferència que el 1926 va fer a Granollers, la premsa anunciés que: «Davant la personalitat del conferenciant es de preveure que la Sala de Música serà petita» (i així va ser).²

En relació a com se'l tractava des del Bages sabem que el 1930 el diari *Manlleu* li publicà una llarga nota biogràfica en motiu de la conferència sobre «Filosofia i cultura» que va fer al primer cicle de conferències organitzat pel Patronat de Cultura, que va tenir molta repercussió al poble.³ Biografia que completem amb la que se'n donà el 1930 com a conferenciant principal de la celebració del Dia del Llibre a les Biblioteques de la Diputació de Barcelona:

«El doctor Serra Hünter va formar part del professorat de la Mancomunitat de Catalunya. En l'actualitat és membre de la Reial Acadèmia de Bones Lletres, de la Societat Catalana de Filosofia i de l'Institut d'Estudis Catalans. Té publicades diverses obres de Filosofia, en les quals exposa el seu concepte filosòfic, d'una vigorosa estructura dintre els actuals estudis filosòfics. Últimament ha publicat l'obra *Filosofia i Cultura*, que podeu consultar-la en aquesta Biblioteca. [...] La millor presentació del senyor Serra Hünter és esmentar tan sols el seu nom» (AADD; 1930: 65).

---

a actes polítics», ens diuen. A la redacció de *Meridià* la Rosa i l'Àngela cremen papers» (Gasch; 2002: 6).

¹ *El Programa*, 1923, xvii, 1.014, 8.

² *Diari de Granollers*, 1926, i, 106, 7.

³ *Manlleu*, 1930, ii, 51 i 52, 5-7 i 7-8.

UN PERSONATGE CONEGUT

També, que com a fruit de la seva projecció, l'any 1931 l'Institut d'Estudis Catalans li va encarregar el discurs inaugural l'any que estrenà seu social (Serra; 1931 i 1938f) i que l'any 1932 l'Ajuntament de Manresa el va invitar a l'acte d'inauguració del curs acadèmic, celebrat el dia 9 d'octubre a l'Escola d'Arts i Oficis, en què aquest «manresà il·lustre» hi participà en representació de la Universitat de Barcelona i de la Conselleria de Cultura de la Generalitat de Catalunya i hi digué que: «Dintre les facultats que l'Estatut ens concedeix, la Generalitat es proposa impulsar tots els aspectes de la cultura i, entre ells, l'ensenyament tècnic, puix que els alts interessos de l'esperit són millor servits quan van acompanyats del progrés material.» I segons diu la crònica de l'acte: «El discurs del doctor Serra fou xardorosament aplaudit.»¹

Ara bé, com que cap societat ni cap cultura no són d'una sola peça, hi ha qui no donava el mateix valor a l'obra de Serra Hünter. Així, el mateix 1932, Diego Ruiz el situa, erradament, entre els tomistes de la Universitat de Barcelona i l'anomena «Hunterius insipidus» (Ruiz; 2021: 30).²

Dit això, no podem obviar que a l'hora de conèixer adequadament la persona, la seva activitat i la seva obra, el punt de partida que hem heretat és pobre. Tot i que l'any 1949 José Gaos li reconeix el paper central en el desplegament i arrelament de la filosofia universitària a Barcelona,³ l'any 1959 apa-

¹ *Butlletí dels Mestres*, 1932, iv, Segona època, 75, 272.

² Ruiz critica durament que el 1932 es dediquin diners a celebrar el centenari de Goethe i que ho facin un conjunt d'intel·lectuals burgesos que no li agraden, entre els quals Serra Hünter. De fet, dins aquests actes de commemoració, Serra Hünter va fer una conferència sobre Goethe a la Paeria de Lleida que portava per títol: «Els homes representatius de la cultura: Goethe» (*Barcelona Atracción*, 1932, 252, 185).

³ Sobre els filòsofs exiliats Gaos escriu: «Sólo en las Universidades de Madrid y Barcelona se podía hacer la carrera completa de Filosofía, fundamental razón para que se pueda hablar

JAUME SERRA HÜNTER

reix només citat en el treball sobre els filòsofs exiliats de Carlos Martínez (Martínez; 1959: 443-444); l'any 1969, en la seva visió escèptica i àcida del pensament filosòfic en la cultura catalana que publicà a les pàgines de *Serra d'Or*,¹ Joan Fuster situa Serra Hünter entre els escolàstics (de diferents escoles) que han treballat a casa nostra,² i l'any 1970 José Luís Abellán no li dedica cap capítol al seu volum sobre la filosofia espanyola contemporània (i el seu nom només apareix a les darreres pà-

---

de una escuela filosófica de Madrid y otra de Barcelona. De ésta vinieron a México: el maestro por excelencia de las generaciones posteriores, don Jaime Serra Hunter, y la figura más eminente de toda la escuela, Joaquín Xirau; dos de los miembros más destacados de las últimas promociones, Juan Roura y Eduardo Nicol; y Juan David García Bacca, que no se formó precisamente en Barcelona, ni en general sólo en España, sino en parte decisiva en el extranjero, pero que obtuvo sus grados en la Universidad de Barcelona y empezó a enseñar en ella, por lo que puede considerársele como procedente de esta escuela. [...] Serra arribó en edad relativamente avanzada y sobre todo demasiado maltrecho para poder añadir ya nada verdaderamente importante a su obra de pensador y maestro. Xirau y Recaséns, que habian llevado a cabo ya una labor muy relevante de publicistas, promovedores de vocaciones y formadores de discípulos, la prosiguieron aquí en forma de no menos relieve. María Zambrano, Nicol, Gallegos, Imaz y yo hemos hecho en México, y García Bacca en México y otros países de América, lo más o lo mejor de cuanto hemos hecho hasta ahora» (Gaos 2015: 156-157).

¹ La qual es referma amb les idees de Rodolf Llorens que Joan Fuster havia llegit amb fruïció (Llorens; 1968).

² En el grup de filòsofs que encaixen dins les perspectives més esteses en el seu moment, els quals: «queden reduïts a rodes o rodets d'un engranatge vastíssim i difús, i funcionen amb una eficàcia cohibidament domèstica. Les idees que ells "prenen", ja han esdevingut tòpics, i continuen sent-ho en la seva activitat específica de filòsofs» (Fuster; 1969: 495). I al costat d'aquests hi ha: els filòsofs que segueixen les tendències generals de l'època però que les han sabut digerir i que hi fan tímides aportacions (Vives, Tosca i Balmes) i, també, aquells que volen inventar un sistema propi i genial i que desentonen del tot amb els corrents de la seva època (i que són demencials): Lull, Turró, Pujols, d'Ors i Ruiz (Fuster; 1969).

UN PERSONATGE CONEGUT

gines del llibre esmentat com algú que va escriure sobre història de la filosofia i que va anar a l'exili) (Abellán; 1970: 702-703).¹ Posteriorment, Norbert Bilbeny li dedica tot just un parell de pàgines en el seu ampli repàs als filòsofs catalans dels segles XIX i XX (Bilbeny; 1985: 222-224).²

Vist el panorama, podem afegir que el mateix Serra Hünter era conscient dels problemes que envolten la recepció dels pensadors del passat, tant en la cultura catalana com fora d'ella. L'any 1929 i en relació a Bacon diu: «La revisió crítica de les valors històriques en filosofia ha estat sovint parcial i injusta» (Serra; 1929: 525) i afegirem que també cal tenir en compte alguna de les necrològiques que se'n van escriure, com la que va fer el polític nacionalista gallec Ramon Suárez Picallo (1892-1964).³

---

¹ Sí que és més present en el llibre que sobre la filosofia de l'exili va escriure Luís de Llera l'any 2004 (Llera; 2004), però, en canvi, tampoc no se'l sol esmentar mai quan s'estudia l'obra d'un dels autors de qui ell se'n reivindica mestre: Luís Recasens Siches (1903-1977), el qual va fer els estudis de primària i de secundària a Barcelona (acabant-los l'any 1918 amb excel·lent i premi extraordinari) i entre els anys 1918 i 1924 estudià filosofia a la Universitat de Barcelona, que també va culminar amb excel·lent i premi extraordinari. Després anà a fer el doctorat a Madrid, i tothom parla de la forta influència d'Ortega en ell. També estudià a Roma i a Berlín i morí a l'exili. La seva figura i obra ha estat recentment estudiada des de la UNAM (Molina; 2011). I tornant a Serra Hünter direm que també és cert que ja se li ha dedicat una tesi doctoral per part de Miquel Verdaguer (2010).

² Posteriorment, Norbert Bilbeny ha situat Serra Hünter com un dels deu filòsofs catalans més importants del segle XX, entre els quals també n'hi ha quatre que en van ser alumnes (Bilbeny; 2000). Una mirada més exhaustiva i interessant la donen tant Jordi Sales com Xavier Serra (Sales; 2000 i 2018 i Serra; 2010).

³ Aquesta necrològica obre la necessitat d'un treball sobre les relacions de Serra Hünter amb el nacionalisme gallec i els seus protagonistes. Relació que és clara el 1933 quan Serra Hünter accepta la invitació per anar a Santiago de Compostel·la per iniciar un intercanvi cultural («Los nacionalistas vascos y gallegos en Barcelona», a: *El Diluvio. Diario Republicano*, 1933,

JAUME SERRA HÚNTER

En ella diu que Serra Húnter ha estat un home d'una gran influència (un dels historiadors europeus de filosofia més destacats i el gran promotor de la cultura popular i ateneística de Catalunya) i que en el procés de portar-lo des de França cap Amèrica hi van intervenir diverses universitats, entre les quals l'argentina Universidad Nacional de Cuyo (creada a Mendoza l'any 1939).¹

LXXVI, 189, 7). Unes relacions que s'han d'inscriure dins el pacte Galeuska iniciat el 1923, reafirmat el 1933 sota l'arbre de Gernika i amb el Pacte de Sant Jaume de Galícia i que va tenir una materialització en la defensa de l'Estatut Gallec el 1938. Sobre aquestes relacions bilaterals també es pot consultar l'article d'Òscar Diaz dedicat a Batista i Roca (Diaz; 2019).

¹ Ramón Suárez; «El doctor Jaume Serra Hunter», a: *La Hora*, Santiago de Chile, 6 de febrer de 1944 (consultable a: <http://www.blogoteca.com/acsuarezpicallo/index.php?cod=79014>).

ACTIVITAT POLÍTICA I CULTURAL

El primer que destaca en la vida de Serra Hünter és la seva constant activitat cultural lligada a una voluntat de modernització i de catalanització. De construir una cultura catalana ferma. Va dirigir múltiples publicacions (de *Ciència a Universitat Catalana* i *La Humanitat*) i va participar o ser cridat a col·laborar en moltes altres (de la *Revista de Catalunya* i *Meridià* a *Paraula Cristiana*).¹ L'any 1901 presideix la secció de Dret i Filosofia i Lletres del Centre Escolar Catalanista² i el 1923 participa en la creació de la Societat Catalana de Filosofia. Va fer multitud de conferències³ i els seus dos llibres *Filosofia i cultura* (1930 i 1932) van tenir bona acollida.⁴

---

¹ No és debades que l'any 1900, essent estudiant de Dret, digui que la realitat és i ha de ser plural i no pas homogènia. Que l'espai i el temps determinen la filosofia i la cultura. Que la nació és real i que Catalunya és sotmesa per la força i la violència. Per tant, el catalanisme és una aspiració que està d'acord amb la naturalesa de la realitat i amb l'esdevenir de la història. I que la unitat en la pluralitat s'ha de fer des de la llibertat (Serra; 1900).

² *Universitat Catalana*, 1901, II, 13, 205.

³ De l'any 1930 es poden comptar per què va obrir cicle de conferències a Granollers amb la conferència: «La Universitat Popular» (*Inquietud*, 1930, I, 5, 7) i del 1932 que al Seminari de Pedagogia va cloure el cicle de conferències que s'hi va fer amb una xerrada sobre la «Visió històrica del problema psicològic: els grecs i els moderns» (*Butlletí dels Mestres*, 1932, IV, Segona època, 72, 222). Es poden comptar per centenars les conferències i intervencions en actes públics.

⁴ De la bona acollida del primer n'informa ell en el pròleg del segon i del segon n'hem trobat diferents notícies de què es va

JAUME SERRA HÜNTER

Aquesta intensa tasca cultural i política no va estar exempta de polèmiques (com la que va tenir amb Carreras i Artau en seu parlamentària sobre l'autonomia universitària) i va fer que el setmanari *D.I.C.* (en el número dedicat a la celebració de l'11 de setembre del 1933) algú que signa «Petritxol»

---

vendre bé durant la festa de sant Jordi del 1932. En el pròleg del segon també deixa ben clara la intencionalitat d'ambdues publicacions: «Amb la divulgació filosòfica d'idees i reflexions d'ordre moral jo em proposava d'arribar al fons de l'ànima del nostre poble» (Serra; 1932: 1). En la crònica de la conferència que va fer en motiu del Dia del Llibre a la Biblioteca de Sallent es parla de la defensa que va fer dels llibres com a font de transformació social i s'hi fa propaganda del seu *Filosofia i Cultura*: «El d'aquest any fou el catedràtic de Filosofia a la Universitat de Barcelona, doctor J. Serra Hunter. Fèu un elogi suggestiu, profund, filosòfic del llibre, cada dia de més importància per al progrés de la humanitat. Fou un dels més brillants elogis que s'han fet del llibre. / No transcriu cap resum de tan bella dissertació, perquè no fóra més que una paròdia d'aquella. Es podrà llegir íntegra en el volum segon de la seva obra *Filosofia i Cultura*» (AADD; 1930: 27). L'any 1930 la Llibreria Pallàs de Manlleu informa que per Sant Jordi ha venut 70 llibres i que l'obra més demandada ha estat la de Serra Hünter (*Manlleu*, 1930, II, 47, 10). I el 1931 i des de la Biblioteca de Figueres es diu que hom demana llibres de filosofia i sobretot llibres de Serra Hünter: «Ocupa aquesta secció [la de filosofia] el vuitè lloc en el servei de préstec i el novè en la sala de lectura. Els seus lectors es reduïxen a estudiants i algun que altre obrer; recordo un escloper, un barber i un paleta, que llegeixen obres d'aquesta secció amb molta assiduitat; precisament un d'aquests demanà amb molta d'insistència alguna obra del doctor Serra Hünter. Llavors aquesta Biblioteca no posseïa res d'aquest autor; avui tenim el primer volum de *Filosofia i Cultura*. Acudirem a la Biblioteca de Catalunya, la qual ben sovint ens complau en les nostres demandes, i ens enviaren *Idealitat, metafísica, espiritualisme*» (AADD; 1931: 177). I en l'informe de lectura fet des de la Biblioteca de Vic el 1932 es diu que: «Entre les obres de Filosofia podem citar ultra les històries i manuals, les obres dels clàssics Plató, Kant, Descartes; les de filòsofs moderns, Balmes, Chesterton; les de psicologia, sobretot de psicologia experimental. Han estat sol·licitades en préstec les obres de recent adquisició, *Metapsíquica y espiritismo*, del P. Palmes, demanada per un lector, i *Filosofia i cultura*, del doctor Serra Hünter» (AADD; 1932: 276).

ACTIVITAT POLÍTICA I CULTURAL

hi digués que: «És clar que també hi sortirà l'amic Serra i Hunter, el nostre gran filòsof i enciclopedista (em refereixo a l'Enciclopèdia Espasa), el qual, com un nou Diògen va cercant amb una pila Lot, l'home que tingui més barra que ell, i que per ara, malauradament, no troba, però d'això ja en parlarem un altre dia, i quan no fassi tanta calor.»¹ Una altra anècdota sobre aquestes polèmiques és del 1934 i del moment en què hi ha múltiples reunions sobre la Rabassa Morta, i més concretament d'una en què hi participa Francesc Pujols:

«Recentment s'ha celebrat un dinar íntim a la font de Miralles, de Martorell, organitzat pel diputat rabassaire senyor [Francesc] Riera, ex-veí d'aquella població.

Hom no sap encara el motiu d'aquest dinar, però hom sap que hi assistiren, a més del senyor Riera, el cap dels escamots de Martorell, senyor Rodolf Parera, el filòsof i humorista senyor Francesc Pujols i el conseller de Cultura de la Generalitat, senyor Gassol.

Hom diu que durant el dinar, En Pujols es dedicà a fer repetides al·lusions al senyor Parera, qui, com tothom sap a Martorell, és persona que ara milita a l'Esquerra, amb el mateix fervor amb què abans d'ara militava a la dreta. En Pujols parlava, parlava, i tot situant fets, deia, de tant en tant, dirigint-se a En Parera: –Vós, en aquella època, éreu encara de la dreta...

Cada vegada que En Pujols deia això En Parera parpallejava i feia un sanglot.

A la fi, però, pogué rompre i repel·lir l'al·lusió: –Jo era de la dreta, si, però En Serra Hunter feia de tomista...

L'home va creure que la millor defensa que tenia contra les paraules d'En Pujols era retreure la inconseqüència d'un filòsof.

En Pujols, però, sense immutar-se va dir somrient: –Exacte, en aquella època, Serra feia

---

¹ Petrixol (1933); «Lletra d'estiueig», a: *D.I.C.*, III, 116, 9.

JAUME SERRA HÜNTER

de tomista, i vós éreu de la dreta...

Quan la conversa arribà a aquest punt, el rabassaire Riera i el conseller Gassol cuitaren a desviar-la dissimuladament.

En l'època de què parlava En Pujols, n'hi havia tants a la dreta dels homes que avui són a l'Esquerra!...»¹

I si bé és cert que la principal tasca filosòfica la desplegà des de la universitat,² també va exercir docència a l'Escola Social de la Generalitat de Catalunya, a l'Escola Normal de la Generalitat de Catalunya, a l'Ateneu Enciclopèdic Popular³ i a l'Ateneu Polytechnicum de Barcelona.

---

¹ *La Veu de Catalunya*, 1934, xviv, 11.771, 12.

² Al llarg de la nostra exposició ens centrarem en el filòsof, però Serra Hünter té un important perfil polític, tot i que el 1926 havia dit que la seva missió era, per sobre de tot, cultural: «L'il·lustre conferenciant acabà la seva peroració fent-nos avinent que no havia vingut a donar aquesta conferència per cap raó de caire social o polític, ja que mai ha actuat ni pensa actuar en cap d'altre que en el partit de la cultura, que és el de millora de la humanitat» (*Diari de Granollers*, 1926, I, 120, 2-4). El 1932 es va unir a Esquerra Republicana de Catalunya (ERC) a partir de la «Crida de Lleida» que havia fet Francesc Macià i abans havia militant, com Pere Coromines, Antoni Rovira i Virgili i Carles Pi i Sunyer, al Partit Catalanista Republicà (PCR).

³ Segons se'ns diu, Serra Hünter començà a impartir-hi cursos el mes de gener del 1923 (Bandrés i Bandrés; 2017: 5). Un esdeveniment organitzat des de l'Ateneu que cal destacar és el Congrés d'Educació Social, celebrat l'any 1933 i en què Serra Hünter hi parlà del «Ideal de l'ensenyament en una democràcia» (*Ara. Setmanari Catalanista d'Esquerra*, 1933, iv, 145, 3). També hi consten els cicles de conferències sobre una Universitat Popular i la idea olímpica del 1936. En els treballs sobre les conferències i cursos impartits a l'Ateneu Enciclopèdic Popular entre els anys 1902 i 2012, Manel Aisa constata que Serra Hünter hi va fer: «Introducció a la filosofia grega» (1923), «Filosofia comparada de l'Orient de Grècia» (1924 i 1925), «Cultura Oriental i Hel·lenisme: Les primeres idees filosòfiques dels grecs i la seva influència a l'Orient» (1925), «La metafísica», «Curs d'iniciativa doctrinal filosòfica» i «La filosofia» (1927), «El mecanisme del pensament» (1928), «Matèria i esperit en la filosofia moderna» (1929), «Lògica i teoria del coneixement» (1930), «Discurs inau-